ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԳԱԾՄԱՆԸ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ
Տարեկան Վեցամսեայ
Ի Պոլսոյ համար 6 մէճիտիա 3 մէճ.
Գաւառաց » 7 » 3½ »

Direction du journal arménien
HAIRÉNIK. CONSTANTINOPLE
Mérdjan Ruchdi éfféndi Han No-19

10 ՓԱՐԱՅ **ՕՐԱԳԻՐ** 10 ՓԱՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԱԾՄԱՆԸ
ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ վերաբերեալ որ եւ է նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել առ. Տնօրէն-Խմբագիր Կ. Պոլիս Մէրճան չարշը Ռիշտի էֆ. խան երկրորդ յարկ թիւ 19.

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԴ. — Երեք օր եւոքը փոստուած «Հայրենիք»ի իւրաքանչիւր թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի.

ՏԱՄՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 2240 ՈՒՐԲԱԹ 20 ՄԱՐՏ 1887 (Ն. Տ.) 1 ԱՊՐԻԼ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

. . . Խմբագիր

Արեւելքի մարտ 4 թուականի թերթին մէջ Սէօլէօղէն Մ. Կ. ստորագրութեամբ դրուած մի նամակ ընթերցայ, որով Պ. Նամակագիրը՝ «Աբսլանպէկի հրկիզելոց համար օգնութիւն հայցելու յաւուկ պաշտօնով Արմաշու միաբաններէն Արժ. Մամբրէ վարդապետի ի Սէօլէօղ գալը տեղեկագրելէ զկնի՝ յաւելցուցած էր նաեւ թէ, նախընթաց վեստրուարի երկուասաներորդ օրը, կրկին այդ գիւղի եկեղեցւոյն մէջ մի հանդէս տեղի ունեցած էր, և թէ այդ հանդիսին բաւական բազմութիւն ներկայ գտնուած էին» ևն. Արդոյ նամակագրին ամէն գրածներն թէև բոլորովին ճիշտ էին, սակայն այսու ամենայնիւ, նոյն հանդիսի վրայօք, յանձին տեղւոյն «Երեւելի» սեպուող տարրին, գիտողութիւն ընելու արժան կէտ մը կար, զոր հարկաւ յակամայս յիշել զանց ըրած էր Պ. Նամակագիրն. զի ինքն ալ ընիկ Սէօլէօղցի ըլլալով, և այդ գիտողութեան առարկայ ըլլալիք անձինք թերեւս իրեն բարեկամ, ազգական, և կամ գիւղին մէջ ազդեցիկ անձնաւորութիւններ ըլլալնուն համար յակամայիցս բռնադատեալ կ'ըսեմ, ի նկատի առնուլ արժան դատած չէր։ Իսկ ես, ըստ որում այդպիսի անձնաւորական նկատումներէ և ակնարկութիւններէ ամենևին ազատ, և այդ խնդրոյն վրայ, եթէ ոչ իբրև Սէօլէօղցի՝ դէթ իբրև ազգային անհատ, խօսելու իրաւունք ունենալով, պարտ անձին վարկանիմ ներկայիս ի հրապարակ իջնել, և այսու ի նկատի առնուլ գիտողութեան այն արժանի կէտը, յորմէ խուսած էր Արեւելքի յիշեալ նամակագիրը, և որ Սէօլէօղի այժմու ցցուցած յառաջադիմասէր ընթացից չը համապատասխանելէ զատ, նոյն իսկ այդ գիտողութեան առարկայ եղող անձանց ալ պատիւ չէր բերեր։ Ահաւասիկ խօսքս չերկարելու, այլ զայն պարզելու համար կը յաւելում թէ, արդարև վերոյիշեալ հանդէսն ճշմիւ կատարուած էր Սէօլէօղի մէջ, եւ թէ բաւական բազմութիւն ներկայ էր հանդիսին. բայց պէտք է գիտնալ նաեւ որ, այդ ներկայ բաւական բազմութիւնը գիւղի հասարակութեան ո՞ր մասէն բաղկացեալ էր։ Ահա այս է խնդիրը, որոյ վերայ գիտողութիւն ընել կուզեմ ասա։— Հանդիսին մէջ իրօք բաւական բազմութիւն կար, որոց մէջ գտնուելու բարեբաղդութիւնն ունեցած էի և ես, սակայն սա ևս պէտք է յիշել որ, այդ բազմութեան դրեթէ 3/4 մասը տղաքներ ու կնկիկք էին եւ միւս մնացեալ մասը գիւղին աղքատիկ ու միջակ կարգէն՝ բայց ուսումնասիրական իղձեր ունեցող անձինք էին. իսկ այն կարգ մը մարդիկներէն, որոց Սէօլէօղցին՝ ի շնորհս նոցա ունեցած հարստութեան՝ «երեւելի» անունն ու ածականը կը տայ, հազիւ 4—5 հոգի ներկայ էին հանդիսին և ո՛ւր էին միւս մընացեալ «երեւելիք» երբ այդպիսի հանդէս մը տեղի կունենար իրենց եկեղեցւոյն մէջ։— Դոքա, աւա՛ղ, հանդիսավայրէն դրեթէ 25—30 քայլ անդին սրճարանի մէջ ժողովեալ՝ այլ և այլ խաղերով, և կրնամ ըսել տգեղական զուարճութիւններով կ'զբօսնուին։ Այժմ թերեւս առարկուի թէ, սրճարանաց մէջ երբեմն խաղերով զբօսնուին անմեղ զբօսանք մ'է, և հետեւաբար ներելի. այդ մասին ես ալ համամիտ եմ, բայց պէտք է դիտնալ նաեւ որ աշխարհի վրայ ամէն բան իւր ատենին և պարագային յարմար ըլլալու է։ Երբ վերը յիշուածին նման՝ իրողութիւն մը իւր ատենէն և պարագայէն դուրս լինի, կրնա՞յ արդեօք ներելի համարուիլ։—Ես կըսեմ—ո՛չ։ —ով որ «ա՛յո կըսէ թող հրամիէ։

Տէր Խմբագիր, ներկայս Ձեր պատուական «Հայրենիքի» սիւնակներէ միոյն մէջ ամիսոսեկնիդ խնդրելով,

մնամ Ձեզ շնորհապարտ
ԱԿՆՈՒՆԻ

87 մարտ 12 Սէօլէօղ

Ց. Դ. Նամակս դոցելու միջոցիս յանկարծ տեղւոյս եկեղեցւոյն զանգակը տխուր ձայնիւ դուժեց թէ գիւղիս նախկին Աւագերէց Տերունի Տ. Դասպար քահանայն վախճաներ է։ Վաղը յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի։ Յիշեալ քահանայի տարիքին համար կ'ըսուի թէ 100ը անցուցած է։ (Նոյն)

Պաթումէն Թիֆլիսի ամենօրեայ Նոր-Դար լրագրոյն կը գրեն.

Այժմ Բաթումը ներկայացնում է մի մեծ անկելանոց։ Աշխարհիս ամէն ծայրերից թափուել են այս տեղ ամէն տեսակ հիւանդներ, անդամալոյծներ և ախտաժէտներ, ոմանք առողջանալու, ոմանք մի քանի կոպէկ դրանից նրանից գցլտուելու նպատակով։

Ոչ մի տեղ ազատ չէք կարող մի ժամ անցկացնել, ո՛չ բուլվարում, ո՛չ երկաթուղու կայարանում, ո՛չ հաշտարար դատաւորի մօտ, ո՛չ եկեղեցում, ո՛չ բարեկամիդ խանութում, ո՛չ մի հիւրանոցում, ոչ մաքսատան առաջ, ոչ ծովի ափում, մի խօսքով ո՛չ մի տեղ և ո՛չ մի տեղ։ Մինը իւր կորած մերկ բաղուկն է ձեզ ցոյց տալիս. միւսը ձմերուկի չափ ուռած ոտը դարձեալ մերկ և ցըրտից կապտած, երրորդը՝ ծծմայր կնիկ կուրծքը բաց, չորս հինգ ամսական երեխային ծծեցնելով եւ երեք չորս ոտաբոբիկ, տկլոր, ցրտից դողդողող երեխաները եռեւը ձգած պտտում է խանութից խանութ, տնից տուն եւ մի սեւ փող (պղինձ դրամ ըսել կ'ուզէ) կամ մի կտոր հաց խնդրում։ Չորրորդը մի թաշկինակ ձեռքին, խուլ եւ համր ձեւացնելով ճանապարհածախս է հաւաքում, որքան կարելի է շուտով Բաթումը թողնելու համար։ Վերջապէս հինգերորդը, մի զառամեալ ծերունի, երկու թերթ ձեռքին, մինը վկայական, միւսը կամաւոր նուիրատուութիւնների համար, պաղատում է ձեզ որ մի 10—15 ռուբլի ողորմութիւն տաք նրան ի յիշատակ Ներսէս կաթուղիկոսի, որի մօտ մի ժամանակ նա սեղանապետի պատուաւոր պաշտօն է վարում եղել։ Եւ ո՞ր մէկն ասենք, քանի՞ մինը թուենք։

Ասում են «Դարերին փողը էժան է»։ Եթէ այդ խօսքը մասամբ ճշմարիտ էլ է, բայց ո՛չ Բաթումի վերաբերմամբ։

ԵՐԷԿԻ ԹՂԹԱՐԵՐ

Վիէննա 24 մարտ.—Պուլկարիայէն առնուած տեղեկութիւնք կը հաստատեն թէ ընդդիմադիր կուսակցութեան գլխաւոր պետերը՝ Պ. Քարավէլօֆ, Զանօֆ, Մաքիֆօրօֆ և այլն Սոֆիայի բանտը կը գտնուին տակաւին. թէև որոշ անբատանութիւն մը չկայ անոնց դէմ։ Կը հաւաստեն իսկ թէ ասոնց հետ չարաչար խստութեամբ վարուած են։ Խնամակալութեան սոյն ընթացքը հիւպատոսներէն խիստ դիտողութեանց ենթարկուեր է։

Սոֆիա 26 մարտ.—Կ'ըսուի թէ բոլոր տերութիւնք Խնամակալութեան կառավարութենէն պահանջեր են որ Սօպրանիէն շուտով չդումարուի, դիտել տալով այն վտանգները որ ժողովին որոշումներէն կրնան ծագիլ ի վնաս Պուլկարիոյ։ Խնամակալք տակաւին որոշում չեն տուած։

Եէրկէօյ 25 մարտ.—Սոֆիայէն հասած տեղեկութեան համաձայն, Պուլկար կառավարութիւնը Ռուսճուքի դէպքերէն ետեւ բանակին մէջ իւր վստահութիւնը կորուսեր է։ Պ. Բատոզլավօֆի ուղեւորութեան նպատակն է Պուլկարիոյ բոլոր քաղաքներուն մէջ քոմիթէներ կազմել, Պուլկարիոյ ներկայ կառավարական դրութիւնը պաշտպանելու համար։

Սոֆիա 25 մարտ. — Պ. Զանօֆ և ընդդիմադիր կուսակցութեան բազմաթիւ անդամք երաշխաւորութեամբ արձակուեցան։ Բանտին մէջ կը մնան միայն Պ. Քարավէլօֆ եւ Նիքիֆօրօֆ։

Վիէննա 26 մարտ.— Բումանիոյ ռուսական դեսպան Պ. Հիթրօվօ Բէթրսպուրգ կոչուեր է Պուլկարիոյ ներկայ վիճակին վրայ բերանացի տեղեկութիւն տալու համար կայսեր։

Պուլկար խնամակալութեան և Լօնտրայի ելմտական տան մը բանակցութիւնք՝ փոխառութիւն մը կնքելու մասին յոյս չեն տար։

Հռոմ 26 մարտ. — Մասօվայէն ձէնէ զօրավարին կողմէ քաշուած հեռագիր մը որ մարտ 23 թուականը կը կրէ, կը ծանուցա-

նէ թէ Բաս-Ալուլայ հինդշաբթի օր Սօմարայէն մեկներ է հաւանականաբար Մաքալ երթալու համար ուր կոչուած է Նէկիւսի կողմէ։

Պ. Սավուանու միշտ դերի է։

Փարիզ 27 մարտ.— Բեդրբուրկէն հասած տեղեկութիւնը կը հաւատան թէ Ռուսիա որոշած է Պուլկարիան չդրաւել, ըստ որում համոզուած է թէ Ներքին յեղափոխութեան վիճակը, որում կը գտնուի երկիրը, դոհացում պիտի տայ իրեն։

Վիէննա 28 մարտ.— Կայսրը նախարարապետ Թաաֆ կոմսին Ս. Ստէֆանոսի մեծ խաչը նուիրեց, նոյնպէս ելեւմտից և հանրային կրթութեան նախարարաց զանազան պատուանշաններ։

Վիէննա 28 մարտ.— Բումանիոյ թագաւորը և թագուհին վաղն առաւօտ հոս պիտի հասնին և 3 օր պիտի մնան ի Վիէննա։

Սոֆիա 28 մարտ.— Պուլկարիոյ մէջ նոր ձերբակալութեանց զրոյցներն անհիմն են, ի Վիտին ոչ ոք ձերբակալուած է բացի նախկին հրամանատարէն որ Պէնաէրէֆի հետ յարաբերութեան մէջ գտնուելուն համար պաշտօնանկ եղաւ։ Ասիկայ Սոֆիա կոչուեցաւ ուր խնամակալութեան դէմ ըսպառնալիքներ ընելով բռնուեցաւ և մօտակայ տեղ մը աքսորուեցաւ։

Պ. Ռատոզլավօֆ իւր ուղեւորութիւնը կը շարունակէ, այս երկիրներուն Վառնայի մօտ պիտի լինի՝ ամեն ուրեք խնամակալութեան համակիր ցոյցեր կը վայելէ։

Պ. Սոյլիօֆ Վիէննայի մէջ կը ջանայ եղեր Աւստրիական կառավարութիւնը համոզելու որ Ալէքսանդր տը Պաթէնպէրկ իշխանը ստիպէ Պուլկարիա վերադառնալու երբ Սոպրանիէն իշխան հրատարակուի։

Սակայն Աւստրիական կառավարութիւնը յայտարարեր է թէ սոյն խնդրոյ մէջ նախաձեռնութիւն չպիտի տանձնէ ինքը, հետեւելով Աւստրօ-Գերմանական դաշնադրին։

Սոյն պատասխանը խնամակալութիւնը վհատեցուցեր է, ըստ որում Ալէքսանդր իշխանը ծանուցեր է թէ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ աջակցութեան վրայ ապահով չեղած Պուլկարիա չպիտի վերադառնայ։

Կը կարծուի թէ Պ. Սդոյիլօֆ Վիէննայէն Տարմշդատ պիտի երթայ։

—

Լոնտրայէն քաշուած հեռադիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆերտինանտ տը Քոպուրկ իշխանը Պուլկարիոյ գահուն ընտրելիութիւնը մերժեր է։

—

Վիէննայէն Թայմսի կը հեռագրեն թէ Պ. Սդոյիլօֆ Տարմշդատ, Լոնտրա և Թերեւս ըստոքհոլմ պիտի երթայ Պուլկարիոյ գահը Շուէյտի թագաւորին երկրորդ որդւոյն առաջարկելու համար։

—

Սոֆիայէն հասած մանաւոր հեռագիրը կը ծանուցանեն թէ խնամակալութիւնը Մեծ Սոպրանիէի դումարման ժամանակը Պ. Սդոյիլօֆի ի Սոֆիա վերադառնալէն վերջը պիտի որոշէ։

Ցայտնի է թէ Սոպրանիէն ապրիլ 30ին պիտի դումարուի, Ալէքսանդր տը Պաթէնպէրկ իշխանին առաջին ընտրութեան տարեդարձի օրը։

—

Բեդրսպուրկէն մարտ 26 թուով Հավասի հեռաւեալը կը հեռագրեն.

Պ. տը Կիրս Շարիր փաշայի առ ինքն ըրած դիմումին ի պատասխանի հեռաւեալը յայտարարեր է։

Ռուսիա Ներկայ Պուլկար կառավարութեան հետ յարաբերութեան մտնել չուզեր։ Բ. Դուռը չուզելով, իսկ Ռուսիա չկարենալով Պուլկարիան դրաւել, հարկ է որ Թուրքիա իւր կամքը Պուլկարաց ընդունել տալու միջոցները ի գործ դնէ։

—

Սոֆիայէն հեռաւեալը կը հեռագրեն Թանի.

Մեծ շարժում մը կատարուի ի նպաստ Ալէքսանդր Պաթէնպէրկ իշխանին։ Զանազան տեղերէ իշխանին վերադարձը խնդրող հեռագրեր կը հասնին Խնամակալաց։

Դիտել պէտք է որ այս տեղերը այն քաղաքներն են ուր կայցելէ այս միջոցիս նախարարապետ Պ. Ռատոզլավօֆ։

Տուպնիձայի երեսփոխան դաւառապետին դատաստանը երէկ վերջացաւ Ռատոմիրի պատերազմական ատենին առջեւ։ 76 ամբաստանեալք կային, ասոնցմէ 5ը մահուան, 30ը 15 տարուան բանտարկութեան և 31ը նուազ պատիժներու դատապարտուեցան, իսկ 8ը անպարտ արձակուեցան։

—

Պէրլինի Կաղէթ Նասիոնալ կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ թագաւորը որ դիտաւորութիւն ուներ իւր նախարարապետը ի միասին տանելու, սոյն գաղափարէն հրաժարեր է որպէս զի քաղաքական նշանակութիւն չտրուի Վիէննայի մէջ։

Սակայն Կարոլոս թագաւորին և Պիզմարք իշխանին միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութիւնք քաղաքական տեսակէտով բոլորովին կարեւորութենէ զուրկ չը նկատուեցան։

—

Նօր լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Խիվայի Խանը ի մօտոյ Բեդրսպուրկ պիտի հասնի և պիտի այցելէ Պէրլին, Պրիւքսել, Լոնտրա, Փարիզ, Վիէննա և Կ. Պոլիս։

—

Աւստրիոյ կայսրը մարտ 25ին Պուտա-Բէշթէն մեկներ է Վիէննա վերադառնալու համար. մայիսի վերջերը վերստին Պուտա-Բէշթ պիտի երթայ Հունգարական խորհրդարանին փակման համար։

—

Գերմանիոյ Աւագագ ժողովը Եկեղեցական օրինաց ծրագիրը նոյնութեամբ ընդուներ է։ Սոյն ծրագիրը երեսփոխանական ժողովոյն պիտի ներկայացուի։

—

Քօբէնհակէն կը գրեն թէ Քրիստիան թագաւորը մտադիր է Լոնտրա երթալու Վիքթորիա թագուհւոյն Ցորելեանին ներկայ գտնուելու համար։

Այս անձը օտարազգի կենդանի մնացող միակ վեհապետն է որ Վիքթորիա թագուհւոյն գահակալութեան ներկայ գտնուած է 1837ին։

—

Կաղէթ տը Վօս կը գրէ թէ Զարը հակառակ իրեն դէմ եղած սպանութեան փորձին, Խրիմ պիտի ճամբորդէ։

ԽՍՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Երէկ գիշեր, Տաճկաց Բէղարիպի տօն լինելով, բոլոր մզկիթներու մինարէները կանթեղներով զարդարուած էին, և մզկիթներու մէջ Վեհ. Սուլթանին կենաց համար բարեմաղթիւնք եղան։

Այսօր ալ Օսմ. նախարարք և այլ բարձրաստիճան անձինք կայսերական պալատն երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները պիտի մատուցանեն Ն. Կ. Վեհափառութեան։

—Ֆրանսական դեսպան Մօնթէպելլօ կոմսն, այսօր Սելամլըգի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ։

—Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի նախագահութեան ներքեւ կազմեալ յանձնախումբն, երէկ վերստին դումարելով, Տէրքոսի ջուրը Պոլսոյ կողմն եւս հասցնելու կարեւոր խնդրոյն զբաղեցաւ։

— Իտալիան կառավարութիւնն Բ. Դրան լրաւադէտ խորհրդականի օգնական Իսմայիլ պէյի Թագ Իտալիոյ պատուանշանին երկրորդ կարգը, օտար հրատարակութեանց դիւանին Ա. քարտուղար Բանճէրի էֆէնտիին Ս. Ղաղար և Մորիս պատուանշանին Դ. կարգը տուաւ։

—Պուլկարաց Էկզարքին քոյրը Օրթագիւղի մէջ իւր բնական տան սանդուղքէն վար իյնալով, ոսկորները խորտակուեր են, և թէեւ արագ դարմաններ մատուցուեր են, սակայն հէք կինն մէկ ժամ վերջը մեռեր է, և յուղարկաւորութիւնն պիտի կատարուի այսօր Պալատու պուլկարական եկեղեցւոյն մէջ։

—Փարի-Պուրս կը ծանուցանէ թէ Օսմանեան պարատեարց ժողովը որոշեր է Պուլկարական ոստիկանութեան դէմ բողոքել մինչև որ Պուլկարիոյ եւ Բումելիի տարեկան տրոց կարգադրութիւն մը լինի։

—Մօնիթէօր կը գրէ թէ խնամակալութիւնը տակաւին որոշում չէ տուեր այն առաջարկութեան որ իրեն եղած է Կ. Պոլսոյ Պուլկարական դեսպանատան մօտ գինուորական կցորդ մը կարգելու մասին Պուլկար փախստականաց վրայ հսկելու համար։

—Սթանլէի կողմէ մարտ 18 թուով քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Էմին պէյի օգնութեան ղրկուած խումբ մը զօրքերը Քոնկո հասեր են։

—Պլայդ-Անգլիացի Աւագ սարկաւագը Լոնտրայի մէջ Երուսաղէմի եպիսկոպոս օծուեր է մարտ 25ին։

Սոյն Աթոռը տարիներէ ի վեր թափուր էր, ըստ որում Գերմանիա չէր ուզեր եպիսկոպոս մը կարգել սակայն յետ լրման պայմանաժամու երը կարգը Անգլիոյ եկաւ, ոյն եկեղեցականը կարգեց իրը եպիսկոպոս Երուսաղէմի։

—Կրթական գործոց նախարար Միւնիֆ փաշա նախընթաց օր Ցունաց Պատրիարքին այցելութեան գնաց։

— Թարիդ կը պատմէ թէ, վերջին օրերս Զիֆթէլերի, կայսերական ադարակն, ղրկուած զօրաց մէջ ձէմիլ անուն աղջիկ մը գտնուեր է, որ Սպարապետութեան հրամանաւ Պոլիս բերուելով, յետ բժշկական քննութեան, հասկցուեր է թէ որձեւեղ մ'էր։ Սա մինչեւ տասն և հինգ տարու աղջիկ է եղեր, բայց այնուհետեւ առնական կարողութիւնն յաղթող եղնելով, Դասթէմունիի կուսակալ Ղալիպ փաշայի կուսակալութեան օրով, բժշկական քննութեան մ'ենթարկուեր և որոշուեր է որ առնական կերպարանք ղգենու. ապա մայրաքաղաքս գալով, քանի մը տեղեր սպասաւորի պաշտօն վարեր է, և ի վերջոյ իւր հայրենիքը վերադառնալով, գիւղացի աղջկան մը հետ ամուսնացեր է։ Ժամանակ մը յետոյ, զինաւորագրութիւն կատարուած միջոցին, իւր անունն ալ ցանկին մէջ դրուեր և զինուորութիւն վիճակելով իրեն, նոր զինուորագրելոց հետ Պոլիս եկեր, իւր մարմնոյն փափկակազմութեան պատճառաւ, Մալթէվէի զօրանոցը դրուեր է իբրեւ սպասարկու զինուոր։ Անտի ալ ժամանակ մը յետոյ Զիֆթէլերի կայսերական ադարակը ղրկուեր է, ուր այս անգամ ալ իւր իդական կարողութիւնն յաղթող ելեր է։

Ոստիկանութեան դրան բժշկական յանձնախմբէն քննութեան ենթարկուելով, որոշուեր է թէ իւր իդական կարողութիւնն յաղթող եղած է և հետեւապէս պէտք է կանացի զգեստ կրէ. իսկոյն «Ֆէրաճէ» «Եաշմադ» հագցունելով անոր՝ իւր հայրենիքը ղրկեր են։

Ինչ զարմանալի բան կը լինի, եթէ ձէմիլէ հանըմ այս միջոցիս

այլ մարդու մը հետ նորէն ամուսնանայ և ժամանակ մը յետոյ իւր առնական կարողութիւնն երեւան ելնէ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—

ՕՍՄ. ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց	14	37
Այս առաւօտ բաց. . ք. կ.	14	37

—o—

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Այս առաւօտ . . . . . ք. կ.	39	14

—o—

ԲԱԺՆԵՏՈՄԱՔ

Թրամուէյ . . . . . փր.	280	—
Ռումէլիի երկաթուղի . . . » . .	32	62

—o—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի . . . . ղրշ. . .	100	—
20 Ֆրանքնոց . . . . . »	88	2
Անգլիական ոսկի . . . . »	111	12
Բօլ Իմպէրիալ . . . . . »	90	30
Քրիմից . . . . . »	51	20
Ռուսպի թղթադրամ »	10	4
» արծաթ . . . . . »	76	—
Ֆիօրին . . . . . »	—	—
Մէճիտ արծ (տարբ.) »	107	
Վեցնոց . . . . . »	102	30
Հինգնոց . . . . . »	102	30
Մէթալիք . . . . . »	98	30
Քառորդ . . . . . »	106	30
Մանր մէճիտ . . . . . »	104	15
Թասվիյէ . . . . . »	20	10

ՀԵՌԱԳԻՐ

—o—

Փարիզ 30 մարտ

Երեսփոխանական ժողովն այսօր վիճաբանութեան ենթարկեց կառավարութեան խնդրած արտասովոր վարկերն, զոր ելմուտցոյցի յանձնախումբն առաջարկած էր մերժել։

Նախարարապետ Պ. Կոպլէ երբ խնդիրը երեսփոխանական ժողովոյ առջեւ պարզեց, այս վերջինն 22ի դէմ 290 ձայնիւ ընդունեց կառավարութեան խնդրած վարկերը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Ամէն. Ս. Պատրիարք Հայրը ժողովոց որոշմանագրերը ստորագրել սկսած է ըստ օրինի, մինչև որ Ազգը և Տէրութիւնը իւր հրաժարականն ընդունին։

—

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր Խառն ժողով պիտի դումարի, իրեն վերաբերեալ բոլոր խնդիրները տնօրինելու համար։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ

Ազգ. Ընկերութեանց կազմակերպութեան մասին Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովոյ կոչէ 1887 յունվար 16 Թուականաւ հաստատեալ կանոնագրին համաձայն՝ ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ կը հրաւիրուին թէ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառաց մէջ կազմուած ընկերութիւններն՝ վաւերացեալ կամ անվաւեր՝ որ փութան յայտարարութեանս Թուականէն մինչեւ երեք ամիս իրենց հիմնագրերն և կանոնագրերն Ազգ. Վարչութեանց ներկայացնել, որպէս զի նոյն կանոնագրին հիմանց և տրամագրութեանց համաձայն բարեփոխուին և վաւերանան։

Աւելորդ է յիշեցնել որ յետ աւարտման պայմանաժամուն՝ այս օրինական պարտականութիւնը չկատարող ընկերութիւնք՝ թէև ի վաղուց վաւերացեալ իսկ լինին, անվաւեր պիտի նկատուին։

(Կնիք)

18 մարտ 1887

ի Պատրիարքարանի Հայոց

ի Կ. Պոլիս

ԱԶԳ

Բիւզանդեան, դրատունն որ ի Ղալաթիա Սեղբոս խան թիւ 5 և Պոլիս Զ. Թորոսեան դրատունը, որ ի Պահճէ գաբու մաքսի կարգը թիւ 46. պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ այս օրէն սկսեալ պատրաստ են, Եւրոպական այլ և այլ լեզուներէ «Պատմական, Մատենագրական, Աշխարհագրական, Բժշկական, Մանկավարժական», ամէն տեսակ գրեանք և ամանաթերթք, ինչպէս նաև աշխարհացոյց տախտակներ և ուրիշ դպրոցական կարեւոր պիտոյքներ բերել տալ «լաւագոյն գներով»՝ մեծ թէ փոքր քանակութեամբ։ Թէ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառաց մէջ գտնուող դպրոցներէն ինչպէս եւ ամէն կարգի անհատներէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը կատարուին «ճշտութեամբ և յոյժ դոհացուցիչ պայմաններով»։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել երեքշաբթի և շաբաթ օրերը միայն Բիւզանդեան դրատուն որ ի Ղալաթիա Սեղբոս խան թիւ 5 և ամէն օր Զ. Թորոսեանի դրատունը Պոլիս մաքսի կարգ թիւ 46։

Ռումէլիի երկաթուղեաց 103րդ վիճակահանութեան մեծ պարգեւ. շահող թիւերն են.

499744	600000 ֆրանք
1126346	60000 »
300817	20000 »
1733450	20000 »

6000ական ֆր. շահող թիւք.

402537	729672	1105300
1111188	1135723	1386033

3000ական ֆր. շահող թիւք.

78626	198674	638157
799182	799185	928231
1031401	1041460	1188864
1322482	1322484	1876199

1000ական ֆր. շահող թիւք։

32944	218637	354388
447318	450847	499741
638156	651302	651303
656956	808681	856553
912345	928232	931800
1126348	1184566	1188862
1210206	1218819	1301666
1516726	1636567	1699309
1780771	1805454	1857549
	1876196	

ՍԻՐԱՆՈՅՇ

Գրեց.—ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԻՒՍԱԲ

Աղնուափայլ տիկին Տիւսաբ փաշայի սոյն գողտրիկ վէպն, որ ցարդ 20 դահեկանի կը վաճառուէր, այժմ կը վաճառուի 12 դահեկանի եւ կը կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

նէ և ընկերանայ իւր արշաւանաց։ Նա ձի կը հեծնէր և կ'ընկերանար իրեն։ Ամէն ուրեք, անծանօթ երկրի մը մէջ Քրուաղէյլն իւր քովն էր, չէր կըրնար անոր ձեռքէն խոյս տալ։ Ամէն օր կը հարցնէր ինքնին և կ'սպասէր. պաշտպանողական դիրքի մը մէջ կը գտնուէր, միտքը դրած էր մեռնիլ եթէ թշուառականն ջանար իւր վրայ տարածելու սրբապիղծ ձեռքերն։ Քրուաղէյլի վերջին յարձակումը աչերը բացած էր։

—Ուսկից ծնած է ինա այդքան յանդգնութիւն, կը հարցնէր ինքնին։ Մի քանի վայրկեաններ խորհած էր այդ վայրենի յարձակման վրայ, և բացատրութիւնը գտած էր ուրիշ զդացմամբ մը։

—Դո՛ւրս ելէք, ըսած էր անդդամին, իւր փըրկարար զէնքը ձեռքին մէջ բռնելով։

—Լա՛ւ, պատասխանեց սոյն վերջինը, բայց ո՛չ երկար ժամանակի համար, որովհետեւ ժամէ մը պիտի մեկնինք։.

—Մեկնի՛ր... յարեց Ժանն ականջը տնկելով։

—Ամէն ինչ պատրաստ է։

—Բայց ո՞ւր կ'ուզէք զիս տանիլ։

—Ասկից հեռու։

Ժանն շարժում մ'ըրաւ։

—Լաւ, ըսաւ զօրութեամբ, երկար ժամանակէ հետէ կը նեղուիմ ձեր ներկայութենէն և կը հնազանդիմ ձեր կամաց... չպիտի մեկնիմ։

—Զգուշացէ՛ք։

—Կարհամարհեմ ձեր սպառնալիքներն։

Հաղիւ ժամը տասն և մէկը կար։ Ժանն իւր շուրջը կը նայէր երկիւղալի զդացմամբ մը, բայց կը ջանար պահելու իւր բոլոր զդացումները սրտին խորը և իւր դիմաց այլայլութիւնը միայն կը յայտնէր հոգւոյն յուզումը։ Մինչեւնոյն պահուն, յանկարծ դուռը բացուեցաւ և մարդ մը երեւցաւ։ Քրուաղէյլն է՛ր.... Քրուաղէ՛յլն տխրադէմ, պռստած յօնքերով, խոհուն դիմօք, այն Քրուաղէ՛յլն վերջապէս զոր Ժան կը ճանչնար մի քանի օրերէ հետէ։ Օքթավ իւր շուրջը նետեց հարցաքննիչ ակնարկ մը և ուղղակի օրիորդին քով գնաց։ Յայդ տեսիլ, սոյն վերջինը հեռացաւ բնազդաբար։

—Ժա՛ն, ըսաւ յոյնժամ Օքթավ, պէտք է որ այս կեանքը դադրի. և կուզեմ ես վերջ տալ նմա։ Մինչեւ այս վայրկեանս զիս վանեցի՛ք և ես բաւական տկար և վատ էի ձեր կամաց տեղի տալով։

—Ինչ է միտքերնիդ, հարցուց Ժանն ուժգին կերպիւ ոտք ելնելով։

—Կը կարծէի պահ մը թէ՝ կը հաւանէիք իմ սիրոյս յանձնել ինքզինքնիդ։

—Ես։

—Քանի մ'օրէ ի վեր այդ յոյսէն բոլորովին զըրկուած եմ։

—Լա՛ւ։

—Ինչ որ սիրով չկրցայ ստանալ, այսուհետեւ ուրոյած եմ բռնի կերպիւ ձեռք անցնել։

—Եւ այդ նպատակաւ հոս եկած էք...։

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ

Գիլիական, Գաղղիական, Միղանցքարտորդքային և այլ ափրոդիտեան հիւանդութեանց։

Գին 6 ղրշ.

Սոյն գիրքն, որ Պօղոսեան գրատան կողմէ հրատարակուած է, իւր տեսակին մէջ ցարդ հրատարակուած գիրքերը կը գերազանցէ ոչ միայն իւր այլազան պարունակութեամբ, այլ եւ իւր դիւրիմանալի եւ յստակ ոճովն ու լեզուաւ։

Մասնաւորապէս կը խօսի մարդկային մտաց, բարոյականին եւ մարմնոյն վրայ հեշտասիրութեան ըրած ազդեցութեանց վրայ, ծննդական դործարանաց վիրաբուժական անդամալնութեան եւ կազմախօսութեան վրայ, ամուսնական ընտիրութեան, իւր արգելքներուն եւ պարտականութեանց վրայ, գիշութեան եւ իւր հետեւանաց՝ ջղային եւ ծննդական տկարութեան, անմարսողութեան, ախոնդանոտութեան (մէրագ) յիմարութեան, ծիւրական ախտի (վէրէմ), յօդացաւութեանց, երակավորձութեանց, սերմնային տկարութեան, անկարողութեան, մոլութեան եւ անոնց ընդհ. դարմաններուն վրայ, միղանցքարտորդքման մշտակայութեան, կծկմանց, միղական փամիշտին գրգռութեան, ամորձեաց այտման եւ յառաջագեղձի (քէսթանէֆիք) հիւանդութեանց ախտանիշերուն եւ դարմաններուն վրայ, ափրոդիտեան (վէնէռիէն), գաղղիական (սիֆիլիթիք) հիւանդութեանց ախտանիշերուն եւ դարմանին վրայ, անոնց սկզբնական եւ երկրորդական հանդեսներուն, սնդիկի բարեւոք եւ չարաչար գործածութեան վրայ, եւն. եւն։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՄԵՐ

Հայ վարժիչք. եւ Կրթարանք ի Կ. Պոլիս

Գրեց.— Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի 5 դահեկան։

ԴՐԱՏՈՒՆ ՊՕՂԱՃԵԱՆ

(Զագմագճըլար եօղուշ, թիւ 56)

Մեծ Քանակութիւն

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՑ

Սոյն վերատունն այս անգամ Փարիզէն ընդունած է մեր ազգ. վարժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրանսերէն ամբողջ դասագրքերու մեծ «մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին մանաւորապէս Լառուսի ամբողջ գործերը, Պուլնոյի «անֆանս, ատոլէսանս եւ Ֆուանսինէ», քօնդ է բառապօլ, Լաբիվ է Ֆլէօրիի, Կէռարի եւ Պուաչէի քերականութիւններն եւ անոնց բանալիները, Ասէկօլթիկի Ղէքթիւռ կուատիէները, քօնդ իսթօռիկ, անֆանս, «ատոլէսանս» (Տբլաբամ), Տէկէմաք, շուա, սը լէքթիւռ (Տանիէլ), լէքթիւռ կուատիէ (Լբռուա), ֆապլը սը Լաֆոնթէն եւն. եւն։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ

Ֆրանսերէն նամականիք չատ ծժան գներով։

Սըքոլթէռ ժէնէռալ գին ղրշ. 3 1/2

» իւնիվէռսէլ » 3

Գուառառական յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՐԱՎԻ ՍԻՐԱՓԱՑ

—ծ—

Եղեսիոյ Առաջնորդ Գեր. Խորէն Եպիսկ. Մխիթարեանի սոյն իմաստասիրական երկն, ուղեւորութեանց պատմութեամբ եւ փիլիսոփայական խորհրդածութեամբք, հետաքրքրաշարժ եւ միանգամայն սրտաշարժ ու ախորժելի գործ մ'է, ամեն մարդու ընթերցանութեան արժանի։ Տպագրուած է Զմիւռնիոյ Տէտէեան տպարանը։ Գինն է 8 ղրշ։

ԿԵՆԱՑ ՊԱՑՔԱՐՆԵՐՆ

ԴԱՐԲՆՈՅԱՊԵՏՆ

Ժօրժ Օնէի սոյն հետաքրքրաշարժ եւ հրահանգիչ վէպն, զոր թարգմանած է Բ. Մ. Պօղոսեան էֆէնտի եւ որ թերթ առ թերթ կը հրատարակուէր, այժմ ամբողջացած լինելով, առանձին հատոր մը կազմած՝ կը վաճառուի ամէն Հայ գըրավաճառաց, ջրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից քով, ինչպէս եւ Գըրաչարաց Էնկ. Տպարանը, Պալը Սալի փողոց թիւ 52։

Այժմ ինչպէս կանխաւ ծանուցուած է, թերթ առ թերթ հրատարակել սկսած է, Տիեզերահռչակ Աղէքսանդր Տիւմայի «Թագուհւոյն մանեակն» անուն մեծահռչակ վէպն, որուն համար մեծանուն հեղինակն ինք իսկ խոստովանած է թէ իւր աքանչելի վէպերէն եթէ ոչ առաջին. դէթ գլխաւորներէն մին է։ Աւելորդ է ըսել թէ որքան բաժանորդաց թիւն ատուարանայ, վէպին հրատարակութիւնն ալ այնքան պիտի փութայ։

Զմիւռնիոյ եւ Ռօտօսթոյի մէջ կը գտնուի նաեւ թէ Դարբնոցապետ եւ թէ հրատարակութեանս (Թագուհւոյն մանեակին) թերթերէն. փափաքողք պէտք է դիմեն Զմիւռնիա Ս. էֆ. Պ. Տէսթէրէճեանի Զուհահի պէտէսթէնը, եւ Ռօտօսթոյի մէջ Ռուբէն էֆ. Ս. Գալանճեանի։

ԽԱՌՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց.— Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 ղրշ.ի ամեն հայ դրավաճառաց քով։

ԿՐԹԱԿԱՆ-ԳՈՐԾ

Գրեց

Ս. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի Ջրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից եւ բոլոր հայ դրավաճառաց քով։ Գինն է 5 դահեկան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց

Վահան Ս. Հազարապետեան

Հետեւողութեամբ

Ժ. Տալէմի

Սոյն դասագիրքն, որ հանրածանօթ չափագիտաց կողմէ գնահատուած է, ցարդ հրատարակուած երկրաչափութեանց վրայ մեծ առաւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահմանաց ճշդութեամբ այլ եւ արուեստական բառերու ընտրութեամբ։

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գրատուն Զագմագճըլար-եօղուշ թիւ 56.

Գին 8 դահեկան։

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՏԵԼԻՆԱՅ

Կ. Պոլիս Թաքսիմ էօնիւ փողոց թիւ 56

ձիլ, դեմ առ ղէմ աղբիւրին

(Հաստատեալ 1 օգոստոս 1883)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի Նը-պատեղէի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ապրանք՝ փոքր է մեծ քանակութեամբ, «ոչ-գնով» և թէ երաշխաւորեալ։

Վճարմունք կանխիկ են։

Մեկոռ Տէօրդեանց

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՄԱՍ

Լաւագոյն քառթօնի վրայ ամէն լեզուաւ կը պատրաստուի գին 100 հատը 10 դահկ. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Գ. Պաղտասարեան տպարան, Յակոբեան խան 13 Կ. Պոլիս.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

—Ամէն բան աչքս առած եմ։

—Ոճիր իսկ գործելու։

—Եթէ հարկ լինի. ոճիր իսկ գործելու։

—Ա՜հ, ղղուշացէ՛ք...։

—Բանի մը մտիկ չեմ ըներ։

—Դուք ուրեմն վատ մը, անզգամ մ'էք։

—Նուզեմ՛որ դու իմն լինիս, մեռեալ կամ կենդանի, ինձ պիտի վերաբերիս։

Ժանն դրան կողմը վազեց։

—Լա՜ւ, ըսաւ զօրաւոր ձայնիւ մը, թող ձեր կամքը լինի՛... քանի որ այդպէս կը բաղձաք, միասին կը մեռնինք։

Եւ երկայն շրջազգեստին ներքեւէն՝ պահած ատրճանակը դուրս հանելով, դայն Օրթավի վրայ ուղղեց։ Սոյն վերջինը ըստ իւր կարգին յեռոս ընկըրկեցաւ ահաբեկեալ։ Բայց օրիորդն դրգռեալ էր և հանդարտաբար լեցուց դէնքը։

—Եթէ չարժուիմ մ'ընէք, յարեց, կերդնում թէ՝ զձեզ առանց դթութեան, չան մը նման կ'ըսպաննեմ։

ԺԲ

ՄԱՆԿԱԳՈՂ ԿԻՆԸ

Քրուազիլ լուռ կեցած էր այդ սպառնալեաց առջեւ և ապշութեամբ աղջկան կը նայէր։ Այդքան դիմադրութիւններ չէր յուսար բնաւին, և ինք կը վախնար անկէց։ Վատ մ'էր և ամէն յանդգնութիւն երկիւղ կազդէր իրեն։ Կանգիտանար թէ Ժանն ունէր բռնաւորական կամք մը և կրնար անձնասպան լինել առանց տեղի տալու, և ինք մինչեւ այն պահուն հակառակ ընթացք մը բռնած էր անոր յաղթելու նպատակաւ. քաղցրութեամբ համոզել կը ջանար, բայց չէր կարծեր թէ այդպիսի նմանօրինակ վարմունքի մը մէջ պիտի գտնուէր։ Կռուելու կը պատրաստուէր, և ոչ ինքզինքը պաշտպանելու։ Մինչեւ այդ պահուն հրամայած էր պաղատագին։ Բայց այժմ ճանչնալով իւր ճգանց և համբերութեան անօգուտ լինելը միտքը դրած էր առաջին վիճակին դառնալ։ Ժամանակին և աղաչանաց չըրածը, բռնութիւնը պիտի կարենար ընել։

Իւր կողմանէ ուս Ժանն խնամքը իւր վրայ հոգ կը տանէր և կը պատրաստուէր ամէն յանկարծական վտանգի հետ մարտնչելու։

Քրուազիլ մեղմաբար կ'աղաչէր նմա որ ձի հեծ-